

Česká školní inspekce

Moravskoslezský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní umělecká škola, Rýmařov, Čapkova 6

Čapkova 6, 795 01 Rýmařov

Identifikátor školy: 600 003 850

Termín konání inspekce: 5. – 8. říjen 2004

Čj.:	n5-1162/04-12002
Signatura:	kn1ky508

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní umělecká škola, Rýmařov, Čapkova 6 (ZUŠ) byla založena již v roce 1890. Do sítě škol byla zařazena v roce 1993. Zřizovatelem školy je Krajský úřad Moravskoslezského kraje. V souladu s aktuálním rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení probíhá ve školním roce 2004/2005 výuka v hudebním, výtvarném a literárně-dramatickém oboru ve dvou budovách v Rýmařově a na odloučeném pracovišti v Břidličné. Kapacita školy je stanovena na 440 žáků. Dle předběžného výkazu je v letošním školním roce zapsáno celkem 315 žáků, z toho v hudebním oboru (HO) 232, ve výtvarném (VO) 56, literárně-dramatickém (LDO) 27.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Personální a materiálně-technické podmínky v hudebním, výtvarném a literárně-dramatickém oboru.

Průběh a výsledky vzdělávání v hudebním oboru.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Výuka v hudebním, výtvarném a literárně-dramatickém oboru je v letošním školním roce zabezpečena sedmnácti učiteli včetně ředitele, z nichž čtrnáct splňuje podmínku odborné a pedagogické způsobilosti, dva učitelé HO vyučují bez odborné a pedagogické způsobilosti, jeden učitel HO nesplňuje odbornou způsobilost. Absence požadované kvalifikace se ve sledované výuce hudebního oboru projevila negativně jen výjimečně.

Skladba úvazků všech učitelů se v době inspekce jevila jako dobrá, zohledňovala požadavky veřejnosti i možnosti učitelů. Při sestavování úvazků učitelů hudebního oboru byl dostatečně akceptován zájem o výuku daného nástroje a jeho skutečná znalost.

Organizační struktura školy je vzhledem k velikosti školy a počtu zaměstnanců efektivní. *Organizační řád* je základním dokumentem školy, stanovení pravomocí a odpovědnosti mezi vnitřními organizačními jednotkami je přehledné. Přílohou je stručné *Organizační schéma školy*. Výchovně-vzdělávací činnost vychází z *Celoročního plánu pro školní rok 2004/2005*, který je operativně aktualizován. Zavedený vnitřní informační systém je funkční, odpovídá potřebám zaměstnanců na všech pracovištích. Poradním orgánem je pedagogická rada, která koordinuje práci jednotlivých oborových skupin. Ředitelem jsou jmenovány předmětové komise jednotlivých oddělení, jejich činnost však není vždy efektivní a systematická. Nefunkčnost předmětové komise klavírního oddělení se v době inspekce negativně promítla do kvality výuky u některých navštívených vyučujících.

Ředitel ZUŠ upřednostňuje demokratický styl řízení. Od svého nástupu do funkce v roce 2000 úspěšně zkvalitňuje interpersonální oblast. V současné době je pedagogický sbor stabilizován a došlo ke zvýšení procenta kvalifikované výuky. Potřeba dalšího vzdělávání pedagogů je ze strany vedení chápána jako důležitá součást pedagogického procesu. Přínosem pro přirozený odborný růst učitelů je v současnosti končící doktorské studium ředitele a odborné studium učitelky hry na klavír. Předávání informací, technologií, zkušeností a kontaktů je pro ostatní kolegy velmi užitečné. Začínajícím a nekvalifikovaným pedagogům je věnována rozdílná odborná a metodická pomoc. Především na odloučeném pracovišti v Břidličné není vytvořen dostatek příležitostí k nezbytným konzultacím.

Kontrolní a hospitační činnost vedení školy se řídí vnitřním plánem. Jsou zpracována kritéria hodnocení metodické a didaktické práce pedagogů, celkového hodnocení umělecké úrovně žáků, naplňování učebních dokumentů i kontroly třídní dokumentace. Informace získané kontrolní činností jsou ředitelem vyhodnocovány a s pedagogy projednávány. Přijímána opatření však nejsou dostatečně funkční a efektivní zejména v oblasti naplňování učebních dokumentů.

Personální podmínky vzdělávání jsou v souhrnu dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Výuka hudebního, výtvarného i literárně-dramatického oboru v Rýmařově je realizována ve dvou budovách. V Divadelní ulici, kde je převážně soustředěná výuka nehudbních oborů, jsou prostorové podmínky i vybavení odborných učeben velmi dobré. V přízemí budovy je reprezentativní koncertní sál, který je rovněž využíván pro skupinově početnější komorní či orchestrální výuku. Celkově je prostředí budovy estetické a podnětné, bohatě vyzdobené pracemi žáků výtvarného oddělení.

Kmenová budova s ředitelstvím školy na Čapkově ulici je prostorově odpovídající a je zde soustředěna především instrumentální výuka hudebního oboru. Ve vstupních prostorách je šatna žáků a prostor pro čekající rodiče. Učebny svou velikostí i vybavením umožňují realizovat vzdělávací proces v plném rozsahu. Ve třídách jsou pianina nebo klavíry, některé nástroje jsou sice starší, ale stále ještě funkční. Další vybavení nábytkem je zastaralé, ale účelné a plně dostačující. Výuka hudební nauky probíhá v prostorné a skromně zařízené učebně, která je v průběhu školního roku pronajímána místní soukromou školou. Vybavení je tak značně omezené, stejně jako názorná a motivační výzdoba učebny. Klavír je umístěn tak, že vyučující sedí k žákům zády a nemůže důsledně provádět pěvecký a hlasový výcvik. V zadní části učebny probíhají méně náročné rytmicko-pohybové činnosti. Učební pomůcky a audio technika je zastoupená v dostatečné míře a ve výuce byla využívána.

Odloučené pracoviště v Břidličné, které má k dispozici 4 učebny, svými prostorovými podmínkami vyhovuje potřebám individuální i kolektivní výuky hudebního a výtvarného oboru. Vybavení nábytkem učebními potřebami a hudebními nástroji je standardní. Audio i video technika nebyla ve sledovaných hodinách využita.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání jsou dobré.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy/Vyučované obory

Výuka hudebního oboru je organizována formou individuálního, skupinového a kolektivního vyučování v přípravném a základním studiu I. a II. stupně dle platných učebních plánů čj. 18 418/95 a učebních osnov čj. 20 876/80-35 a čj. 11 393/81-35.

Porovnáním platných učebních plánů hudebního oboru s reálnou výukou dokladovanou rozvrhy hodin, výkazy žáků a vyučovacích hodin i třídními knihami bylo zjištěno nedodržování učebních plánů v předmětové skladbě i hodinové dotaci. Předmět „Komorní hra, hra v souboru, orchestr“ není navštěvován 48 žáky z celkového počtu 89 žáků, což činí 53,9 %. Povinnost navštěvovat předmět „Hudební nauka“ rovněž nesplňuje 13 % žáků od 1. do 5. ročníku I. stupně základního studia (21 žáků z celkového počtu 157).

V organizaci individuální instrumentální výuky byly zjištěny časové rezervy. Všem žákům je poskytována výuka v rozsahu jedné lekce. Vedení školy minimálně využívá možnosti skupinové výuky v předmětech doporučených učebními plány (zobcová flétna, kytara, zpěv).

Předměty hudebního oboru jsou vyučovány podle platných učebních osnov. Záznamy o probíraném učivu vedené v třídních knihách ve školním roce 2004/2005 v době inspekce měly dostatečnou vypovídací hodnotu a svědčí o dodržování požadavků stanovených osnovami.

Z dokumentace školy vyplývá, že výuka ve sledovaných předmětech hudebního oboru je cíleně směřována k naplňování deklarovaného vzdělávacího programu, naplňování učebních plánů v požadovaném rozsahu však není organizačně zajištěno. Kontrola naplňování učebních dokumentů v hudebním oboru je vedením prováděna, ale není dostatečně účinná.

Rozvrhy hodin pro individuální, skupinovou i kolektivní výuku zohledňují potřeby žáků, v nižších ročnících jsou v individuální výuce praktikovány dělené lekce. Psychohygienické zásady byly většinou dodrženy, výjimkou jsou rozvrhy s převahou dojíždějících žáků, kdy jsou rozvrhy přizpůsobeny dopravní dostupnosti. Tato skutečnost je dostatečně ošetřena ve školním řádu.

Stávající vnější informační systém vytváří předpoklady pro včasné a dostatečné předávání informací žákům i jejich rodičům.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech

Instrumentální výuka

Do celoročního plánování individuální výuky se promítaly znalosti a dovednosti získané v předcházejících ročnících, a to nejen pozitivně, ale i negativně. Návaznost na učební látku z minulých ročníků byla ve sledované výuce patrná. V rámci udržení zájmu žáka o výuku byly v celoročních plánech stanovovány výukové cíle, které převážně využívaly možnosti volby méně náročných skladeb.

Výuka instrumentální hry, zabezpečená učitelkou bez odpovídající odborné i pedagogické způsobilostí, byla touto skutečností poznamenána negativně a výukové problémy byly řešeny převážně intuitivně, bez hlubších znalostí získaných studiem.

Výuka zabezpečená učitelkami s odpovídající odbornou i pedagogickou způsobilostí měla všechny náležitosti správného vyučování a odpovídala cílům a poslání základní umělecké školy. Mezi výrazné pedagogické osobnosti učitelského kolektivu lze zařadit vyučující hry na klavír a housle, jejichž dlouholeté pedagogické zkušenosti se pozitivně promítly ve výchovně-vzdělávací práci. Účast na vzdělávacích akcích učitelky klavíru a poznatky získané tímto dalším vzděláváním byly aplikovány do praxe.

Všechny navštívené učebny byly účelně vybaveny nábytkem, notovými stojany a pianiny nebo klavíry. Cílený rozvoj a plánovitě upevňování intonační a harmonické jistoty u žáků pomocí nástrojů s konstantním laděním bylo do výuky zařazeno pouze ve výuce houslí.

Tempo instrumentální výuky i probíraná látka byly voleny s výrazným ohledem na individuální schopnosti žáků a se zřetelem na udržení zájmu o vybraný hudební nástroj. Ojedinele zazněla v některých sledovaných hodinách bezchybná ukázková hra učitele. Žáci tak byli ochuzeni nejen o motivaci, ale i o sluchové vnímání celé skladby nebo alespoň fragmentů probírané látky. Průběh výuky se vyznačoval zažitým řádem, který koncentroval žákovu pozornost a vedl je k ukázněnému hudebnímu výkonu i při hře velmi jednoduchých celků v úvodní části hodiny. Členění jednotlivých činností umožňovalo vzájemné prolínání technických i výrazových dovedností. Repertoár byl řazen tak, aby gradoval náročnost hraného repertoáru. Výběr hudební literatury byl výrazně ovlivněn znalostmi žáků. Některé

hodiny byly vedeny bez nutného důrazu na preciznost a důslednost při fixaci elementárních dovedností, výuka se omezovala pouze na mechanické opakování obtížných míst bez odborné analýzy a hledání východisek. Méně bylo využíváno příležitostí k oceňování dílčího pokroku žáků.

V přímém protikladu byla výuka, která vycházela ze současného vnímání vyučovaného nástroje s využitím správné metodiky a didaktiky. Motivace žáků obsahovala složku výkladovou i ukázkovou hru. Učitelé dokázali pomoci při řešení problémů analýzou chyby a navržením několika možných postupů při jejím odstranění. Volené pracovní tempo bylo úměrné celkové vyspělosti a psychickému stavu žáka. Relaxační úseky byly řazeny tak, aby odstranily rostoucí únavu a oživily žákovu pozornost. Komunikace mezi žáky a vyučujícími byla na dobré úrovni.

Sledovaná výuka hry na hudební nástroje měla celkově dobrou úroveň.

Hudební nauka

Plánování výuky vycházelo z přiměřeně stanovených cílů a zohledňovalo aktuální stav jednotlivých tříd. Návaznost probíraného učiva na předcházející látku byla zřejmá. Přestože se ve většině případů shlednutých hodin jednalo o začínajícího učitele, byla výuka vedena odborně správně.

Hospitované vyučovací hodiny probíhaly v prakticky zařízených učebnách s využitím odpovídajících pomůcek a vhodně zvolené didaktické techniky. Estetická úroveň učeben byla pro výukové prostředí málo podnětná.

Organizace výuky byla efektivní, vyučující volili formu frontální i individuální, vždy v souladu s vymezenými cíli i obsahem výuky. Vyvážené roli učitelů, jako organizátorů výuky i zdroje předávaných informací, odpovídaly zvolené vyučovací metody. Tempo výuky v jednotlivých ročnících respektovalo odlišné potřeby žáků různého věku i jejich individuální zvláštnosti.

Ve všech navštívených hodinách bylo výrazně uplatňováno propojení teorie s praxí, vyučující využívali zkušeností žáků jako prostředku ke zvyšování jejich aktivity a zájmu o výuku. Velmi dobré bylo zapojení starších žáků do pohybově-rytmických činností nebo u nejmladších žáků využití kamínků pro praktické procvičování rytmických celků.

V oblasti interakce a komunikace byly patrnější výraznější rozdíly ve výuce jednotlivých ročníků. V případě mladších žáků bylo zaznamenáno velmi příznivé klima třídy, prostor pro přirozený rozvoj komunikativních dovedností žáků i možností jejich vlastního vyjadřování. Stanovená pravidla vzájemné komunikace zčásti nerespektovali věkově starší žáci.

Žáci byli hodnoceni v průběhu i v závěru výuky a vyučující rovněž vyhradili prostor pro sebehodnocení žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu hudební nauka měly velmi dobrou úroveň.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Výsledky vzdělávání škola sleduje na třídních i veřejných koncertech a při postupových a závěrečných zkouškách. Možnost konfrontace výsledků nabízejí soutěže a přehlídky, ve kterých škola získala ocenění i v konkurenci s mezinárodní účastí. Úspěšnost žáků při přijímání na další typ střední školy uměleckého a pedagogického zaměření je pravidelná, zhruba devadesátiprocentní. Výsledky vzdělávání jsou každoročně vyhodnocovány ve výroční zprávě o činnosti školy.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech hudebního oboru jsou hodnoceny jako dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Škola i nadále plní výchovnou a vzdělávací funkci, zároveň funguje jako kulturní a společenské centrum celého regionu.
- Někteří učitelé školy pravidelně provozují koncertní činnost, spolupracují s profesionálními umělci a divadelním sdružením, pořádají výstavy apod.
- V rámci školy se rozvinula velmi dobrá mezioborová spolupráce, na jejichž základě jsou realizovány zajímavé projekty, vznikl reprezentační film o škole, opakovaně se škola prezentuje v médiích – regionální tisk, Český rozhlas, Česká televize.
- Výsledky žáků i učitelů školy jsou prezentovány prostřednictvím audio a multimediální CD.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj.14 888/02-21 ze dne 29.dubna 2002 a účinností od 13. prosince 2001.
2. Zřizovací listina vydaná usnesením Rady Krajského úřadu Moravskoslezského kraje čj. ZL/131/2001 ze dne 27. září 2001.
3. Výkaz Škol (MŠMT) V 24-01 o základní umělecké škole podle stavu k 15. říjnu 2004 ze dne 7. října 2003.
4. Osobní spisy pedagogických zaměstnanců ve školním roce 2004/2005 - hudební obor.
5. *Organizační řád* ze dne 1. ledna 2004.
6. *Organizační schéma školy 1. ledna 2004*
7. *Vnitřní řád školy* ze dne 1. září 2004.
8. *Celoroční plán na školní rok 2004/2005.*
9. *Výroční zpráva za školní rok 2003/2004* ze dne 3. září 2004.
10. Třídni knihy pro individuální, skupinové a kolektivní vyučování hudebního oboru na školní rok 2004/2005.
11. Výkazy žáků a vyučovacích hodin hudebního oboru na školní rok 2004/2005.
12. Rozvrhy hodin na I. pololetí školního roku 2004/2005.
13. Záznamy z pedagogických rad (školní rok 2003/2004, 2004/2005).
14. Záznamy z provedených hospitací a kontrol ve školní roce 2003/2004.
15. Protokoly o postupových zkouškách za školní rok 2003/2004.
16. Podkladová dokumentace ČŠI (dotazníky pro ředitele školy, dotazník pro předsedy předmětových komisí).
17. Učební plány pro hudební obor čj. 18 418/95-25 s platností od 1. září 1995.
18. Učební osnovy pro vybrané předměty hudebního oboru:
čj. 20 876/80-35 s účinností od 1. září 1980 – přípravné studium hry na hudební nástroje, přípravná hudební nauka,

čj. 11 393/81-35 s účinností od 1. září 1981 - I. stupeň základního studia hry na hudební nástroje, hudební nauka ,

čj. 14 466/85-35 s účinností od 1. září 1985 - II. stupeň základního studia hra na hudební nástroje.

ZÁVĚR

Hodnocení personálních podmínek vzdělávání

Personální podmínky školy umožňují realizovat vzdělávací program. Práce předmětových komisí hudebního oboru je v některých případech formální. Pedagogické a odborné znalosti a zkušenosti dlouholetých učitelů nejsou v rámci oboru dostatečně využívány ve prospěch začínajících a nekvalifikovaných pedagogů.

Hodnocení materiálně-technických podmínek vzdělávání

Škola i odloučená pracoviště jsou vybaveny starším nábytkem, učebními pomůckami a většinou staršími hudebními nástroji (klavíry). Prostorové členění a velikosti tříd umožňují naplňování vzdělávacích programů všech vyučovaných oborů. Výjimkou je neúčelné vnitřní uspořádání odborné učebny hudební nauky (postavení klavíru), které neumožňuje dostatečně realizovat hlasový a intonační výcvik.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Výuka v hudebním oboru je realizována v souladu s platnými učebními dokumenty. Porovnáním učebních plánů s reálnou výukou bylo zjištěno nedodržování učebních plánů v předmětu „Komorní hra, souborová hra, orchestr“ a „Hudební nauka“. Ve využívání skupinové výuky byly zjištěny rezervy. Předložená povinná dokumentace průkazně zachycovala průběh vzdělávání. Sledovaná instrumentální výuka a hudební nauka měla celkově dobrou úroveň, zjištěna pozitivní i negativní jsou v rovnováze.

Vývoj školy od poslední inspekce

Za výrazně pozitivní zjištění ve vývoji školy od poslední inspekce lze považovat zlepšení interpersonálních vztahů, což se postupně promítá do zkvalitňování činnosti nejen vně, ale i uvnitř školy.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrná)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektor   Titul, jméno a příjmení

Podpis

Vedoucí týmu   MgA. Stanislava Juchelková

.....

Člen týmu   MgA. Libor Buchta

.....

V Opavě dne 25. října 2004

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 9. listopadu 2004

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Jiří Taufer

.....

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Husova 17, 746 01 Opava. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad MSK – odbor školství, mládeže a sportu, 28 října 117, 702 18 Ostrava	2004-11-29	n5-1194/04-12002
MSK – krajský úřad, PhDr. Jaroslava Wenigerová, nám. hejtmana, 28. října 117, 702 18 Ostrava	2004-11-29	n5-1195/04-12002

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
--	--	Připomínky nebyly podány.